

Руда Галина Сергіївна,
завідувач навчально-методичного кабінету
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

РОЛЬ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОГО МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Швидкий розвиток технологій, перебудова суспільства та зміна його потреб, глобалізація вимагають від освітян постійного оновлення знань, умінь та навичок, їх удосконалення з метою формування професійної компетентності. Конкурентноспроможність на ринку праці в умовах повоєнного відновлення України ставить високі вимоги до якості професійної підготовки майстрів виробничого навчання в аспекті формування й розвитку їхньої майстерності.

Особливості діяльності майстрів виробничого навчання охоплюють низку напрямів у навчально-виробничому процесі. На думку С. М. Герасименко, вона проявляється в подвійному предметі праці: він постає в ролі майстра-педагога і одночасно в ролі майстра-професіонала в напрямі основної спеціальності. Крім того, у сучасному закладі освіти майстер виступає також і як менеджер, організатор навчально-виробничої діяльності своїх вихованців [1, с. 4]. З огляду на це рівень професійної кваліфікації майстра виробничого навчання має бути високим, постійний його розвиток сприятиме зростанню якості освітніх послуг та формуванню фахової компетентності майбутніх робітників.

Професійне вдосконалення та зростання майстрів виробничого навчання є важливою частиною їхньої кар'єри і є можливим завдяки підвищенню кваліфікації у сфері ключових фахових компетентностей. Для цього вони можуть використовувати різні види здобуття освіти: формальну, неформальну та інформальну.

Метою підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання є забезпечення їхньої професійної компетентності, удосконалення педагогічних знань і навичок, а також підвищення рівня майстерності у викладанні та організації виробничого процесу. Це допомагає майстрам бути в курсі нових технологій, методів навчання і потреб сучасного ринку праці, що забезпечить результативність їхньої роботи в підготовці студентів до професійної діяльності.

Не буде новим сказати, що основними завданнями підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, як і всіх освітян, є:

- удосконалення та розвиток професійно-педагогічної компетентності шляхом опанування сучасних освітніх технологій, методик загальної та професійної педагогіки, психології;
- ознайомлення з прогресивними методами організації праці, необхідними для здійснення якісної підготовки кваліфікованих робітників;
- оновлення знань нормативно-правової бази діяльності закладів фахової передвищої освіти, законодавства про працю, охорону праці та вимоги безпеки життєдіяльності;
- розвиток умінь щодо впровадження цифрових технологій в освітній процес;
- розвиток комунікативних навичок, технологій підтримки позитивного психологічного клімату в студентському та колективі педагогічних працівників закладу фахової передвищої освіти;
- оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей у психолого-педагогічній та методичній діяльності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;
- вивчення педагогічного досвіду, сучасного виробництва, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і виробництва та перспективами їх розвитку;

- ознайомлення зі специфікою умов, станом і тенденціями розвитку підприємств, організацій та установ, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями.

Необхідно зазначити, що перевагами підвищення кваліфікації майстра виробничого навчання є: актуальність знань, розвиток педагогічних компетентностей, підвищення мотивації до роботи, кар'єрне зростання та підвищення престижу професії, якісна підготовка фахівців.

Як відомо, формальна, неформальна та інформальна освіти пропонують очну, дистанційну та очно-дистанційну форми підвищення кваліфікації. Наприклад, **формальна і неформальна освіти** можуть реалізовуватися через проходження стажування, курсів підвищення кваліфікації, участь у конференціях, семінарах, вебінарах, тренінгах, майстеркласах, робота у творчих групах, майстернях тощо, інформальна – прослуховування одноразових лекцій, перегляд відеоуроків, медіаконсультацій, спілкування у сім'ї, з колегами, вивчення професійної літератури, участь у наукових конференціях та форумах, огляд телевізійних програм, відео, участь у незапланованих випадкових бесідах.

Як правило, під час вибору програми підвищення кваліфікації майстер виробничого навчання має враховувати актуальність тематики, адже програма має відповідати сучасним вимогам ринку праці та освіти; кваліфікацію викладачів, які повинні бути досвідченими фахівцями у своїй галузі; формат навчання – обрати найбільш зручний (очний, дистанційний, змішаний); фінансові можливості та співвіднесення їх із вартістю навчання.

З-поміж можливих напрямів удосконалення компетентностей майстрів виробничого навчання варто визначити такі, як: оновлення професійних знань та навичок (опанування нових технологій та інструментів, спеціалізація в нових галузях, адаптація до змін у галузі виробництва); педагогічна майстерність (психологія освіти, методи активного навчання, цифрові технології в освіті); менеджмент та лідерські навички (оптимізація організації освітнього процесу, лідерство та мотивація); **безпека праці (оновлення знань з охорони праці та техніки безпеки, навчання на випадок надзвичайних ситуацій); інклюзивна компетентність** (створення інклюзивного освітнього середовища); професійна мобільність (ознайомлення з практиками та стандартами інших країн, вивчення іноземних мов).

Узагальнюючи сказане, варто зауважити, що вдосконалення фахової компетентності майстрів виробничого навчання є важливим, оскільки забезпечить конкурентноспроможність, кар'єрне зростання, збільшення заробітної плати, особистісний розвиток, адаптацію до нових технологій.

Підвищення кваліфікації майстра – це не тільки навчання, а цілеспрямована діяльність, спрямована на пристосування до мінливих вимог ринку праці та досягнення нових професійних висот.

Майстри виробничого навчання мають широкий спектр можливостей для професійного розвитку завдяки формальній, неформальній та інформальній видам освіти. Важливо комбінувати ці підходи, щоб постійно вдосконалювати свої знання, розширювати компетенції та залишатися продуктивними в умовах сьогодення.

Підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання має відбуватися за різними напрямками, що охоплюють технічну підготовку, педагогічні навички, управлінські компетенції, безпеку та інклюзивну освіту.

Окрім того, майстри виробничого навчання з високим рівнем технологічної культури відіграють ключову роль у підготовці кваліфікованих робітників і впливають на конкурентноспроможність робочої сили на ринку праці.

Список використаної літератури

1. Герасименко Ю. С. Сучасні підходи до організації професійної діяльності майстра виробничого навчання : електронний навчальний курс. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 59 с.